

Årsrapport 2023

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket
8. mars 2023.

Innhold

<i>Forord</i>	3
1. ARBEIDET I DIREKTORATENE I 2023	4
<i>Prioriterte aktiviteter og oppdrag for direktoratene i 2023</i>	4
<i>Digitalisering</i>	5
<i>Formidling knyttet til NIBIOs refotografering</i>	5
<i>Bildenettside for endringsbilder</i>	5
<i>Visuell profil</i>	5
<i>Kurs, arrangementer og foredrag i 2023</i>	6
<i>Innlemming av nye områder</i>	7
2. STATUS I OMRÅDENE I 2023	8
<i>Antall utvalgte kulturlandskapsområder i de ulike fylkene</i>	8
<i>Statsforvalternes årsrapportering for 2023</i>	8
3. ØKONOMIFORVALTNING	12
<i>Ramme i 2023</i>	12
<i>Ansvar i 2023</i>	14
4. FORDELING AV MIDLER PÅ ULIKE FORMÅL I 2023	15
<i>Type tilskudd i 2023</i>	15
<i>Miljøtema og tiltaksgrupper i 2023</i>	15
<i>Årlig tilsagn per miljøtema/deltema 2013-2023</i>	20

Vedlegg

Vedlegg 1: Tilsagn i 2023, miljøtema/deltema, tiltaksgruppe, søknadstyper, alle områder

Vedlegg 2 Områdenes tildeling av tilsagn, alle miljøtema/deltema i 2023

Vedlegg 3: Totalt tilsagn per område i 2020-2023

Vedlegg 4: Antall mottatte søknader per kommune i 2023

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Årsrapport 2023.
Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Landbruksdirektoratet
Rapport nr 24/3-7

Dato: 8.03.2023

Ansvarlige: Aina Holst, Jostein Løvdal og Aud-Ingrid Krefting

Bidragstere: Cecilie Askhaven, Sigrun Aune, Turid A. Trötscher og Kari Stuberg,

Forsidefigur: Kartet og listen på forsiden viser de 51 utvalgte områdene i 2023.

Forord

I mars hvert år leverer Miljødirektoratet, Riksantikvaren og Landbruksdirektoratet (direktoratene) en årsrapport til Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Rapporten gir en kort oppsummering av arbeidet med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket foregående år. Den inneholder status om direktoratenes arbeid med Utvalgte kulturlandskap, status for områdene, økonomiforvaltning og hvordan tilskuddsmidlene fordeler seg på ulike formål.

Statsforvalterne rapporterer til Kommunal- og distriktsdepartementet innen 1. mars. Disse årsrapportene er offentlige på [styringsportalen for statsforvalterne](#). Det vil si at statsforvalterne også rapporterer om arbeidet med Utvalgte kulturlandskap direkte til departementene. Direktoratenes årsrapport om Utvalgte kulturlandskap til departementene er av en mer overordnet karakter. Sammenstillingene er basert på datauttrekk fra søknads- og saksbehandlersystemet Agros, samt informasjon i årsrapportene fra statsforvalterne.

Vi vil takke alle involverte i satsingen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket for stor innsats og godt samarbeid i 2023.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket er en tverrfaglig satsing fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet.

Formålet med satsingen er å sikre en langsiktig forvaltning av et utvalg av jordbrukslandskap med svært store biologiske og kulturhistoriske verdier. Hvert område har sitt særegne landskap. Lokalbefolkningen tar vare på naturmangfold, kulturhistorie og jordbruksdrift gjennom tradisjonelle bruksmåter og vår tids bygdeliv.

Satsingen blir ledet nasjonalt av Landbruksdirektoratet, Riksantikvaren og Miljødirektoratet. Statsforvalterens landbruksavdeling koordinerer arbeidet regionalt, i tett samarbeid med regional natur- og kulturmiljøforvaltning. Kommunen er vedtaksmyndighet for tilskuddsordningen.

1. Arbeidet i direktoratene i 2023

Prioriterte aktiviteter og oppdrag for direktoratene i 2023

- Økonomi
 - fordeling av midler, tilrettelegging og oppfølging av arbeidet i fylkene
 - årsregnskap
- Regelverk
 - veiledning om ordningen og regelverksavklaringer til fylker, kommuner og søkere av tilskudd
 - Utvalgte kulturlandskap i jordbruket og landbrukets verdensarvordning reguleres av samme forskrift. Forskriften ble i 2023 endret som følge av at Verdensarven Røros bergstad og Circumferensen omfattes av Landbrukets verdensarvordning.
- Digitalisering
 - drift og videreutvikling av digitalt søknads- og saksbehandlersystem, Agros
- Utvikling og drift av [nettsider om ordningen hos Landbruksdirektoratet](#)
- Kommunikasjon
 - informasjonstiltak i henhold til direktoratenes kommunikasjon- og tiltaksplan for Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL)
 - utviklet en [eksempelsamling](#) på Landbruksdirektoratets nettside. Her vises oversikt over relevante mål, og eksempler på tiltak som kan gjøres i de utvalgte kulturlandskapene
 - informasjon om satsingen på Landbruksdirektoratets nettsider, [Riksantikvarens nettsider](#), på [Miljøstatus](#) og satsingens [Facebook-side](#)
 - formidling av endringsbildene på [bildenettsiden](#)
 - [revidert og oppdatert veileder - Refotografering – veileder for forarbeid](#)
 - oppdatering av [profilbank](#) med nye kart og logoer (utarbeidet i 2022) for visuell profil
 - design og redigering av fire digitale nyhetsbrev om aktiviteter lokalt, regionalt og sentralt i 2023. Nyhetsbrevet blir distribuert på e-post til involverte aktører gjennom Riksantikvarens nyhetsbrevtjeneste, samt på nettsider og FB.
 - orientering om UKL på Riksantikvaren og fylkeskommunenes KIK-samlinger (Kurs i kommunen) for plan- og byggesaksbehandlere hos kommunene i Agder og Innlandet
- Rapportering og utredninger
 - årlige rapporteringer om satsingen i direktoratenes årsrapporter, LUF-rapport, SSB-rapport, innspill til jordbruksoppgjøret m.m.
 - vurdering og anbefaling om markering av 15-årsjubileum for UKL i 2024
 - bidratt med vurderinger om UKL i utredning til jordbruksoppgjøret i 2023. [Forslag til satsing for fortsatt seterdrift](#). Tilskudd til UKL inngikk i vurderingen av virkemidler som kan bidra til å styrke seterdriften i Norge.
 - Vurderinger om UKL i arbeidet med ny stortingsmelding om naturmangfold som skal legges fram i 2024.

- Refotografering
 - oppfølging av oppdrag til NIBIO om refotografering i ett nytt område, Suldal (Rogaland), supplerende refotografering på Utsira (Rogaland), Sørkedalen og Nordmarksplasser (Oslo), og bistand til bildeutvelgelse, arbeid med metadata (bildenettsiden) og oppdatert veileder for forarbeid i forbindelse med refotografering. Totalt 38 av 51 områder er besøkt 2010-2023.

I de neste avsnittene følger utdypende omtale av noen av direktoratenes oppgaver.

Digitalisering

Nettsidene hos Landbruksdirektoratet har styrket muligheten for å gi lik veiledning til søkere av tilskudd og forvaltning, og at de ulike brukerne enkelt finner viktig informasjon.

Etter lanseringen i 2019 har fagsystemet Agros blitt et sentralt verktøy for forvaltning og digitalisering av ordninger i norsk landbruk, og for å kunne tilby digitale selvbetjeningsløsninger. Søknads- og saksbehandlersystemet Agros ble tatt i bruk for ordningen Utvalgte kulturlandskap i 2020. Siden lanseringen er det gjort en rekke forbedringer, men det er fortsatt behov for å videreutvikle funksjonalitet i fagsystemet. Flere planlagte nye og forbedrede løsninger i fagsystemet ble i 2023 utsatt på grunn av nødvendige omprioriteringer av IT-ressurser i Landbruksdirektoratet.

Formidling knyttet til NIBIOs refotografering

I kjølvannet av refotograferingen skjer formidling gjennom media, lokale og regionale foredrag og utstillinger. I 2023 har Oskar Puschmann, NIBIO, holdt foredrag på åpent kveldsmøte på Utsira og innlegg på regional samling for Viken.

I forbindelse med refotograferingen i Suldal, var det stort oppslag i Sudalsposten. Oskar Puschmann deltok videre i NRK-programmet Ferievikarene på NRK P1+, der han snakket om refotografering. Noen av endringsbildene i NIBIOs faste sommerserie Tilbakeblikk i avisa Nationen er fra Utvalgte kulturlandskap.

Bildenettside for endringsbilder

Bildenettsiden ble ferdigstilt i 2023 og viser de per i dag 38 refotograferte områdene. Bildene lagres i Riksantikvarens bildearkiv. Nettsiden har adressen ukl.ra.no og er tilgjengelig fra Riksantikvarens nettsted ra.no. Sidene er også tilgjengelig på Landbruksdirektoratets nettside for Utvalgte kulturlandskap og på faktaarkene for hvert område i Naturbase.

Visuell profil

I Miljødirektoratets [profilbank](#) finnes profilhåndbok, filer, maler og føringer for hvordan den visuelle UKL-profilen skal forvaltes. Profilbanken ble i 2023 oppdatert med nyeste utgave av profilhåndbok, kart og logoer. Vi har også jobbet videre med skilting langs veg og har fått laget en mal for veiskilt etter reklameskiltforskriften. Sommeren 2023 fikk Helgøya satt opp et velkomstskilt med UKL-design.

Flere områder er interessert i å ta i bruk den visuelle profilen, blant annet for å knytte denne opp mot lokal næringsutvikling og annen verdiskaping i områdene. Miljødirektoratet har i løpet av året deltatt på digitale møter i forbindelse med at statsforvalteren i Trøndelag har prøvd å samkjøre prosessen med å lage skilt i sine UKL-områder.

Kurs, arrangementer og foredrag i 2023

I løpet av året ble det gjennomført flere teamsmøter for koordinatorene og saksbehandlere hos både statsforvalterne, fylkeskommunene og Sametinget og kommunene. Formålet er å legge til rette for informasjons- og erfaringsutveksling. Slike samlinger har stor deltakelse og blir godt mottatt av deltakerne.

Tema for fagsamlingen i mai var kapasitet og kompetanse hos kommunene. Hvordan jobber kommunene med Utvalgte kulturlandskap? Hva lykkes man best med og hva er de største utfordringene? Hvordan støtter og veileder regional landbruks-, natur- og kulturmiljøforvaltning kommunene som har utfordringer med kapasitet og /eller kompetanse?

I september hadde direktoratene møte med statsforvalterne, hvor temaet blant annet var erfaringer med forvaltningskontroll.

I tillegg til egne arrangement har direktoratene blitt invitert og deltatt på flere regionale samlinger for UKL- områdene, og andre arrangement i UKL- områder. Slike besøk inneholder gjerne befaringer som viser gode eksempler på tiltak, møter med grunneiere og erfaringsutveksling forvaltningen imellom. Dyktige formidlere (fagfolk og grunneiere) gir økt kunnskap og stort utbytte for deltagerne. Direktoratene har deltatt på ulike arrangement og samlinger, inkludert befaringer, i disse UKL- områdene i 2023: Nordmarksplasser, Gran, Vest-Lista, Utsira, Tarva, Austrått og Stølsvidda.

Innlemming av nye områder

Etter direktoratenes tilråding [Nye områder 2022 – 2023. Tilråding til Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet \(2021\)](#) basert på [Plan for arbeid 2020 – 2025 \(2020\)](#), ga LMD og KLD tilslutning til fem nye utvalgte kulturlandskap i jordbruket. I 2023 ble de to siste områdene innlemmet, og det er nå totalt 51 utvalgte kulturlandskap i jordbruket.

Direktoratene vurderer at alle de fem områdene som ble innlemmet i 2022 og 2023 har hatt en god oppstart, med godt engasjement fra politisk og administrativ ledelse i kommunen, grunneiere og drivere i områdene.

Tabell 1: Fem nye områder i 2022 og 2023

Navn på område	Kommune og fylke	År for innlemmelse
Koppangsøyene	Stor-Elvdal kommune, Innlandet	2022
Utsira	Utsira kommune, Rogaland	2022
Eikesdalen	Molde kommune, Møre og Romsdal	2022
Kaupang	Larvik kommune, Vestfold og Telemark	2023
Yttersida av Vestvågøy	Vestvågøy kommune, Nordland	2023

2. Status i områdene i 2023

Antall utvalgte kulturlandskapsområder i de ulike fylkene

Tabell 2: Fordeling antall UKL-områder per fylker

Fylke	Antall UKL-områder i 2023
Oslo	2
Viken	5
Innlandet	7
Vestfold og Telemark	4
Agder	3
Rogaland	3
Vestland	7
Møre og Romsdal	4
Trøndelag	7
Nordland	5
Troms og Finnmark	4
Sum	51

Statsforvalternes årsrapportering for 2023

Statsforvalterne skal rapportere om status for forvaltning av ordningen, både på landbruks- og miljøområdet. Spørsmålene statsforvalteren skal besvare er de samme som i fjor. De har gjennom årsrapportene gitt en kort vurdering av om:

- tiltak støttet av tilskuddsordningen bidrar til å ivareta naturmangfold, kulturarv og jordbruksdrift på en tilfredsstillende måte?
- natur- og kulturmiljøverdiene i områdene er styrket eller svekket?
- det er positive trender i områdene?
- det er noen spesielle trusler eller utfordringer mot natur- og kulturmiljøverdier eller jordbruksdriften i områdene?
- ordningen blir brukt i næringsutvikling basert på natur- og kulturmiljøverdier og jordbruksdrift?
- det finnes overordnet forvaltningsplan for området?
- de overordnede forvaltningsplanene/områdeplanene fungerer på en hensiktsmessig måte for å prioritere de viktigste tiltakene knyttet til alle deltema omfattet av formålet med ordningen?
- samarbeidet mellom ulike aktører både på lokalt og regionalt nivå fungerer på en tilfredsstillende måte?

Vi henviser til sammenstilling av [årsrapportene om UKL fra statsforvalterne i styringsportalen](#) for en mer detaljert omtale av det enkelte utvalgte område (kap 7.3.10.2).

Statsforvalternes vurderinger i årsrapport for 2023 er i hovedtrekk de samme som vurderingene i årsrapport for i fjor. Direktoratenes merknader til statsforvalternes årsrapportering blir av den grunn ganske lik fjorårets rapport. Direktoratene gjør oppmerksom på at i et fylke kan det være forskjeller mellom kommuner og de ulike utvalgte områdene. Dette medfører at det kan være ulik innsats og måloppnåelse for de utvalgte områdene innad i et fylke fra år til år. For nye UKL-områder vil det ta lengre tid før resultatene av å være et UKL-område lar seg måle.

Direktoratene merker seg at statsforvalterne i stor grad mener at kommunene forvalter tilskuddsordningen på en god måte, og prioriterer tiltak i tråd med forskriften og forvaltningsplanene for områdene. Statsforvalterne vurderer det samlet sett slik at ordningen fungerer etter hensikten, og at Utvalgte kulturlandskap i jordbruket bidrar til å ivareta naturmangfold, kulturarv og jordbruksdrift på en tilfredsstillende måte.

Fordeling av tilskudd og prioritering av deltema varierer mellom områdene, og statsforvalterne rapporterer at det er naturlig med ulik grad av innsats på de ulike deltemaene fra år til år. I noen områder er det overvekt av en type tiltak, eksempelvis tiltak på verneverdige bygninger, mens det i andre områder i fylket er mer jevnt fordelt. Effekten av tiltak blir stadig mer synlig for folk, og gjennomførte tiltak viser at det utgjør en forskjell å være et UKL-område. Flere skriver at forvaltning av tilskuddsmidlene i kommunene har bidratt til en større lokal bevisstgjøring om verdiene som ligger i områdene.

Etter at direktoratene har tydeliggjort forventningene om at hvert UKL- område over tid på en balansert måte dekker opp behov knyttet til alle tre deltema som ordningen omfatter; sikre naturmiljøverdier, kulturmiljøverdier og fortsatt jordbruksdrift, inkludert næringsutvikling basert på disse, rapporterer flere statsforvaltere at det brukes mer UKL-midler på biologisk mangfold enn tidligere.

Kartlegging og utarbeiding av skjøtselsplaner for kulturbetingede naturtyper og trua arter har økt kunnskapen om disse, og gjør at naturmangfoldet blir bedre ivaretatt. I noen av UKL-områdene ser de endringer i artssammensetningen fra år til år, kanskje som resultat av årstidsvariasjoner, men kanskje også som følge av klimaendringer og endra drift. Statsforvaltere følger opp dette blant annet gjennom overvåking. Prosentandelen av tiltak innenfor miljøtema Biologisk mangfold har gått opp, men fortsatt blir en stor del av disse tiltakene registrert under tema Landskapsskjøtsel. Disse tiltakene fanges dermed ikke opp i miljøstatistikk over miljøtema Biologisk mangfold.

Det er generelt god aktivitet i områdene, med større behov for midler enn det som er tilgjengelig. Tilskuddene utløser mye aktivitet og bidrar til optimisme i områdene. De årlige

tilskuddene gir mulighet for langsiktig og forutsigbart arbeid med å ta vare på verdiene. I flere av områdene er det en positiv trend med generasjonsskifte og økt satsing på jordbruksdrifta. Statsforvalteren rapporterer at det jobbes godt med tiltak for å opprettholde jordbruksdrifta. Statsforvalteren vurderer generelt at ordningen bidrar til å støtte opp om det eksisterende jordbruket, og i flere av områdene har det også blitt gitt tilskudd til tiltak som gir grunnlag for ny landbruksbasert næringsutvikling. Noen statsforvaltere fremhever at ordningen har hatt særlig stor betydning for områdene med seterdrift og mye beitebruk. Flere rapporterer imidlertid om en bekymring knyttet til kutt i økonomisk ramme for utvalgte kulturlandskap, og trekker fram at dette kan føre til mindre aktivitet og redusert motivasjon.

Det er noen endringer i trusselbildet for områdene i 2023. Flere områder har hatt utfordringer med flom, tørke og ras. Statsforvalternes øvrige beskrivelse av hvilke trusler og utfordringer områdene har, går langs flere akser: Bekymring for kommunenes kapasitet og ressurser, kryssende interesser i arealplanlegging og arealbruk, strukturrasjonalisering i jordbruket, økte kostnader, generasjonsskifte, nedgang i antall bruk, mangel på drivere av viktig areal, behov for bedre tilpasset beitetrykk, behov for mer skjøtsel på grunn av gjengroing og uheldig forekomst av fremmede arter. Det er også kjent at seterdrifta i mange fylker er utsatt. I noen områder er det utfordringer med å ivareta verdiene fordi turisme eller rovdyr er i målkonflikt med jordbruket. Flere statsforvaltere er bekymret over at UKL-rammen er redusert to år på rad, men noen sier samtidig at det kan være mer å hente ved bedre samordning med tilskudd fra andre ordninger og sektorer.

Direktoratene merker seg at mange områder i 2023 har fått oppdatert og ferdigstilt sine overordnede planer, og flere områder har sine planer på høring. I regelverket og i styringsdokumentene til statsforvalterne er det gitt tydelige føringer om at det må foreligge forvaltningsplaner for områdene. Direktoratenes inntrykk er at de fleste statsforvalterne påpeker dette overfor kommunene. I noen fylker har alle områder oppdaterte planer, mens i andre fylker er det fortsatt noen områder som ikke har sluttført arbeidet. Mange statsforvaltere bidrar med råd og veiledning og stiller klare forventinger til kommunene om at arbeidet med å få på plass forvaltningsplaner må prioriteres. Det er også gitt signal om at manglende forvaltningsplan kan føre til redusert ramme til de kommunene dette gjelder.

Statsforvalterne skriver at mange kommuner gjør en god prioritering av tiltak i tråd med forskrift, forvaltningsplaner og lokale retningslinjer. Skjøtselsplaner og tiltaksplaner sikrer god målretting av midlene. Noen fremhever at prioriteringen av tiltak også er avhengig av hvilke søknader om tilskudd de faktisk får inn. Søknader om tilskudd er gjerne styrt av brukernes egne interesser og treffer ikke nødvendigvis de mest prioriterte temaene i planene. Det innebærer at noen temaer krever en mer aktiv oppfølging og mobilisering fra kommunens side. Noen statsforvaltere rapporterer at det er begrenset hvor mye kapasitet kommunene har til å arbeide aktivt med å få inn søknader retta mot de mest prioriterte verdiene.

Til tross for at mange kommuner har utfordringer med kapasitet og vakanser, har statsforvalterne fremdeles inntrykk av at kommunal forvaltning av ordningen går bra. Samarbeidet mellom ulike aktører både på lokalt og regionalt nivå fungerer også på en tilfredsstillende måte. Statsforvalteren erfarer at det er høy motivasjon blant kommunene til å jobbe med denne forvaltningsoppgaven, men at den i noen kommuner må nedprioriteres i konkurranse med andre oppgaver. Direktoratene registrerer at det er få kommuner som involverer andre fagmiljøer i kommunen enn landbruk i arbeidet.

Direktoratene har i 2023 sammen med statsforvalteren fulgt opp to UKL-områder som har hatt mindre aktivitet enn forventet. Det ene området har hatt en positiv utvikling og arbeidet er nå godt i gang. Forvaltningsplanen blir fastsatt i første kvartal i 2024. I det andre området er det behov for en sterkere politisk og administrativ forankring av UKL-arbeidet i kommunen for å sikre at aktiviteten øker. Direktoratene har sammen med departementene vurdert om områdets status som UKL-område skal opprettholdes. Området opprettholder UKL-statusen med noen klare forutsetninger. En ny vurdering av dette områdets status vil bli gjort i 2024.

Lokale og regionale samarbeidsgrupper er i mange områder et viktig rådgivende organ for kommunenes prioritering, planlegging og samordning. Statsforvalteren rapporterer om at de fleste områdene har slike samarbeidsgrupper. Statsforvalterne har generelt god oversikt over arbeidet i områdene og tiltak som blir gjennomført. De tar aktivt del i UKL-arbeidet og tilbyr faglig kompetanse og veiledning når kommunene ønsker det. Etter at kommunene overtok ansvaret for ordningen, er den regionale natur-, kulturmiljø og landbruksforvaltningen avhengig av at kommunene aktivt inviterer regional forvaltning inn i arbeidet. Kommunene trenger i varierende grad hjelp og støtte fra statsforvalterne og regional kulturmiljøforvaltning.

Direktoratene merker seg videre at det er stadig mer samarbeid på tvers av UKL-områdene om formidling og næringsutvikling. De fleste fylkene arrangerer regionale samlinger. Statsforvalterne rapporterer om at det er etablert forum for samarbeid på tvers av fag og forvaltningsnivå i samtlige fylker, og at det har vært jevnlig digitale møter i disse foraene gjennom 2023.

Statsforvalterne rapporterer at det i en travel arbeidshverdag kan bli vanskelig å prioritere arbeidet med utvalgte kulturlandskap like høyt som før. Dette gjelder særlig for miljøvernavdeling og regional kulturmiljøforvaltning, som ikke har hovedansvar på regionalt nivå.

3. Økonomiforvaltning

Ramme i 2023

I 2023 ble det bevilget en ramme på 35,948 millioner kroner¹ til Utvalgte kulturlandskap i jordbruket². Av dette er 15,5 millioner kroner avsatt i jordbruksavtalen, og 20,448 millioner kroner over Klima- og miljødepartementets budsjett. Dette var en reduksjon på 2,552 millioner kroner sammenlignet med 2022. Midlene er forvaltet gjennom Landbrukets utviklingsfond (LUF), og Riksantikvaren, Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet samarbeider om å fordele rammen.

Tabell 3: Antall UKL-områder og økonomisk ramme, 2016-2023

	2 016	2 017	2 018	2 019	2 020	2 021	2 022	2 023
Antall UKL-områder	22	32	41	44	46	46	49	51
Økonomisk ramme								
Klima- og miljødepartementet	6	18,5	21,778	21,778	21,778	22,5	23,0	20,448
Jordbruksavtalen	6	6	8	11	15,5	15,5	15,5	15,5
Sum mill. kroner	12	24,5	29,778	32,778	37,278	38	38,5	35,948

Direktoratene satte av 230 000 kroner til sentrale felles tiltak ved starten av året³. Sommeren 2023 ble det gitt en tilleggsbevilgning på 448 000 over revidert statsbudsjett. Dette ble i samråd med departementene satt av til sentrale fellestiltak – jubileumssamling i 2024.

Statsforvalterne fikk tildelt en ramme på 35 270 000 kroner til tiltak i de 51 utvalgte områdene (se tabell nedenfor). Etter å ha satt av noe midler til regionale felles tiltak, fordelte statsforvalterne rammen videre til kommunene som har forvaltningsansvaret for UKL- områdene.

Totalt 960 nye søknader ble mottatt i 2023 (se vedlegg). Det ble omsøkt 78 mill. kroner. Det ble innvilget 46,4 mill. kroner og det innebærer at det ble innvilget 59 prosent av omsøkt beløp⁴. Det var 32 færre søknader, men omsøkt beløp var om lag 1 mill. kroner høyere, enn i 2022⁵.

¹ I tillegg ble det overført 12 000 kroner som var en ufordelt ramme i 2022. En samlet total årsramme til fordeling i 2023 ble dermed 35 960 000

² Inkludert 448 000 kroner som ble bevilget fra revidert statsbudsjett i 2023.

³ I tillegg ble det bevilget 12 000 kroner som var en ufordelt ramme i 2022.

⁴ I 2023 ble det innvilget 46 409 196 kroner, dvs. at det da var mer midler tilgjengelig enn tildelt årsramme pga. inndratte midler og overførte midler fra året før.

⁵ I 2023 ble det totalt mottatt 960 søknader, totalt omsøkt beløp var 78 mill. kroner. I 2022 ble det mottatt 992 søknader, totalt omsøkt beløp var 77,4 mill. kroner. I 2021 ble det mottatt 900 søknader, omsøkt beløp var 59,6 mill. kroner. I 2020 ble det mottatt 959 søknader, totalt omsøkt beløp var da 64,3 mill. kroner.

Det ble innvilget tilsagn på mer enn årets innvilgningsramme. Dette skyldes bruk av udisponerte midler fra året før og inndratte midler i løpet av året. I 2023 ble det utbetalt om lag 2,5 mill. kroner mer enn årsrammen.

I løpet av 2023 ble det inndratt nesten 11 mill. kroner⁶, og mesteparten av dette ble innvilget til nye tiltak. Ved årsslutt 2023/2024 sto det igjen knappe 1,3 mill. kroner som udisponerte midler. Dette ble overført til 2024. Det udisponerte beløpet sto i hovedsak igjen som ufordelte midler hos enkelte statsforvaltere. De fleste områdene hadde lite igjen ved årets slutt, noe som tyder på at aktiviteten har vært god.

Tabell 4: Total disponibel ramme og udisponert ramme per 31.12.2023

Enhet	Overført fra året før	Hovedtildeling 2023	Tildelt i løpet av året	Inndratt	Totalt disponibelt	Totale tilsagn	Udisponert/ overført til neste år
Oslo og Viken	352	4 100 000	-	2 205 463	6 305 815	6 205 628	100 187
Innlandet	22 068	7 800 000	-	1 633 502	9 455 570	9 317 107	138 463
Vestfold og Telemark	17 874	2 500 000	-	459 885	2 977 759	2 952 786	24 973
Agder	5 466	1 570 000	-	242 112	1 817 578	1 816 673	905
Rogaland	1 000	1 600 000	-	295 543	1 896 543	1 866 080	30 463
Vestland	324 744	3 400 000	-	1 141 630	4 866 374	4 816 313	50 061
Møre og Romsdal	208 453	3 000 000	-	791 276	3 999 729	3 922 344	77 385
Trøndelag	88 069	5 400 000	-	1 647 226	7 135 295	7 066 452	68 843
Nordland	-	3 400 000	-	1 734 620	5 134 620	4 600 110	534 510
Troms og Finnmark	43 325	2 500 000	-	717 529	3 260 854	3 061 590	199 264
Landbruksdirektoratet	97 577	230 000	460 000	612 688	848 845	784 113	64 732
Sum	808 927	35 500 000	460 000	10 930 054	47 698 981	46 409 196	1 289 785

Ansvar i 2023

Ved årsskiftet 2023/2024 sto det totalt 72,1mill. kroner i ansvar. Dette ansvaret er midler som er innvilget til flerårige tiltak, og hvor tiltakene ikke er ferdigstilt, og dermed ikke utbetalt ennå. Dette er midler som er bundet opp fram i tid og er i realiteten ikke ubenyttede midler. For prosjektmidler, hvor det er vanlig med tre-årige arbeidsfrister, anses to til tre ganger årsrammen i ansvar som normalt. Økt årsramme på ordninger med flere års arbeidsfrist gir økt beløp i ansvar. I 2023 ble UKL-rammen redusert, totalt innvilget tilskudd ble lavere og ansvaret ble dermed redusert.

Tabell 5: Oversikt over inngående ansvar per 1.1.2023, bevegelser og utgående ansvar per 31.12.2023.

Enhet	Inngående ansvar 01.01.2023	Tilsagn i 2023	Inndratt	Utbetalt	Tilbakebetalt	Utgående ansvar 31.12.2023
Oslo og Viken	11 116 517	6 205 628	2 205 463	4 663 909	-	10 452 773
Innlandet	14 544 387	9 317 107	1 633 502	7 374 125	-	14 853 867
Vestfold og Telemark	4 271 424	2 952 786	459 885	2 403 462	-	4 360 863
Agder	5 710 736	1 816 673	242 112	2 674 297	9 192	4 620 193
Rogaland	2 872 367	1 866 080	295 543	1 710 528	-	2 732 376
Vestland	8 428 534	4 816 313	1 141 630	3 216 306	-	8 886 911
Møre og Romsdal	5 220 130	3 922 344	791 276	4 645 389	-	3 705 809
Trøndelag	10 212 333	7 066 452	1 647 226	5 409 175	68 611	10 290 995
Nordland	7 031 889	4 600 110	1 734 620	2 191 116	-	7 706 263
Troms og Finnmark	5 521 190	3 061 590	717 529	3863283,5	-	4 001 968
Landbruksdirektoratet	138 247	784 113	61 268	394817,2	-	466 275
Sum	75 067 755	46 409 196	10 930 054	38 546 407	77 803	72 078 293

4. Fordeling av midler på ulike formål i 2023

Type tilskudd i 2023

Søknads- og saksbehandlersystemet Agros gir en god oversikt over hvilke miljøtema og tiltaksgrupper som omsøkes og hvilke tiltak som innvilges tilskudd. Feil eller unøyaktigheter i tallgrunlaget kan imidlertid forekomme.

Frem til mars 2022 var det ett, felles søknadsskjema som skulle favne tre ulike søknadstyper. Søker oppga selv hvilken type søknaden gjaldt. Fra mars 2022 er dette skjemaet splittet i tre, med noe ulikt innhold, for disse tre søknadstypene.

Av totalt innvilget tilsagn i 2022 var 74 prosent tilskudd til engangs-/investeringstiltak, 22 prosent tilskudd til drift/årlig tiltak og 4 prosent til felles tiltak/prosessmidler. Fordelingen mellom søknadstyper er relativt stabilt sammenlignet med fjoråret.

Tabell 6: Tilsagn i 2021, 2022 og 2023 fordelt på søknadstype.

Type tiltak	Tilsagn 2021	% i 2021	Tilsagn 2022	% i 2022	Tilsagn 2023	% i 2023
Engangs-/ investeringstiltak	30 926 039	73 %	36 268 357	73 %	34 272 229	74 %
Drift/ årlig tiltak	8 424 703	20 %	11 240 555	23 %	10 274 367	22 %
Regionale/ nasjonale felles tiltak	2 844 287	7 %	2 288 576	5 %	1 862 600	4 %
Sum	42 195 029	100 %	49 797 488	100 %	46 409 196	100 %

Miljøtema og tiltaksgrupper i 2023

I tillegg til gjennomgang av generelle opplysninger i søknaden, skal saksbehandler kategorisere og oppgi hvilke miljøtema og tiltaksgrupper som passer best for det omsøkte tiltaket. Saksbehandler velge blant sju miljøtema og kategoriserer de omsøkte tiltakene i underliggende tiltaksgrupper. Kategoriseringen gjenspeiler alle deltema omfattet av formålet med Utvalgte kulturlandskap i jordbruket. Saksbehandler kan velge inntil tre ulike tiltaksgrupper hvis tiltaket faller inn under flere ulike formål. Saksbehandler skal gjøre en skjønnsmessig vurdering av tiltakets andel innenfor de ulike kategoriene. Feil eller unøyaktigheter i tallgrunlaget kan derfor forekomme.

Landskapskjøtsel favner gjerne helheten av kjøtselen i området. Vi er kjent med at mange tiltak retta mot biologisk mangfold som for eksempel kjøtsel av slåttmarker, naturbeitemarker og kystlyngheier i noen områder kun blir registrert under miljøtema landskapskjøtsel. Disse blir da ikke fanget opp i statistikken under tema biologisk mangfold.

Merk også at det fra og med 2020 har vært noen justeringer av kategoriene. Dette medfører at ikke alle kategoriene er direkte sammenlignbare med tidligere års rapportering. *Friluftsliv*

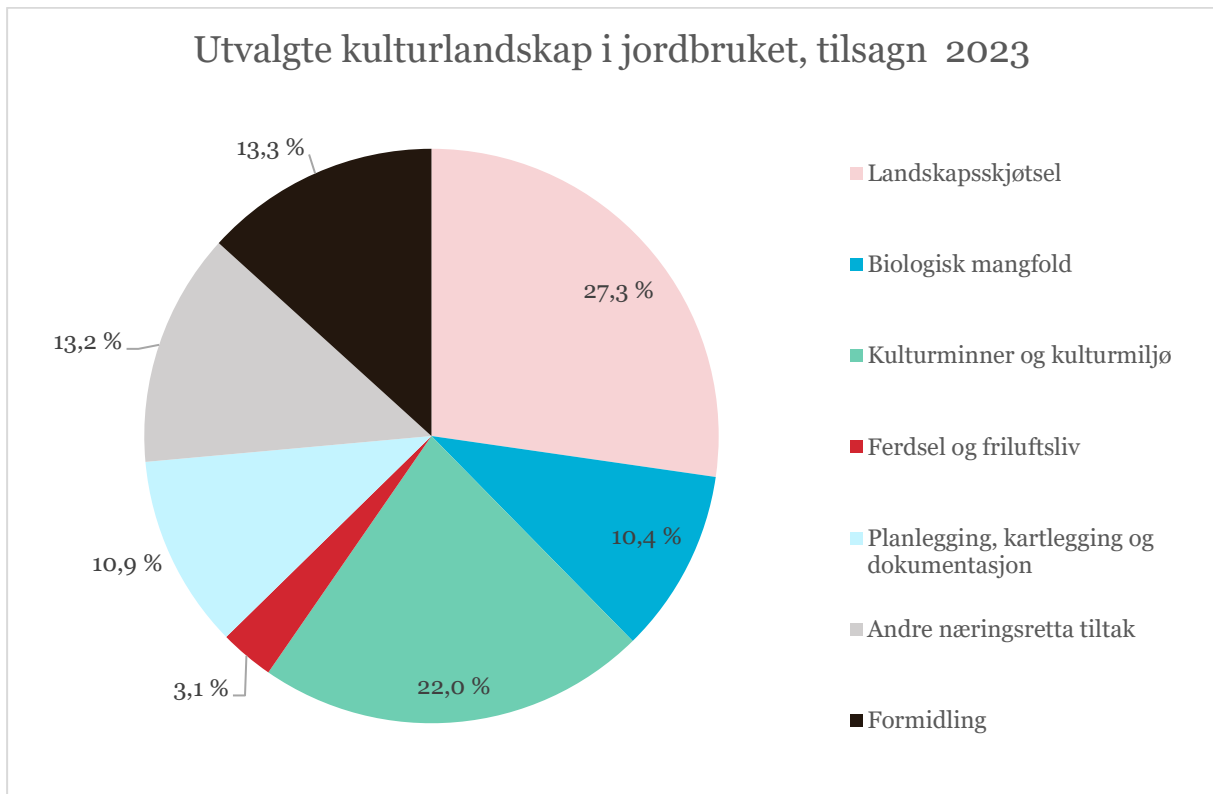
og ferdse er et nytt selvstendig tema fra og med 2020. Før 2020 ble friluftsliv og ferdse rapportert innenfor kategorien *andre næringsretta tiltak*. Kategorien *overvåking* er ikke lenger et eget tema. Fra og med 2020 er *overvåking* innlemmet i den nye kategorien *planlegging, kartlegging og dokumentasjon*.

Under følger tabeller og figurer som viser hvordan midlene er fordelt på de ulike miljøtemaene og tiltaksgruppene for alle områdene samlet i 2023.

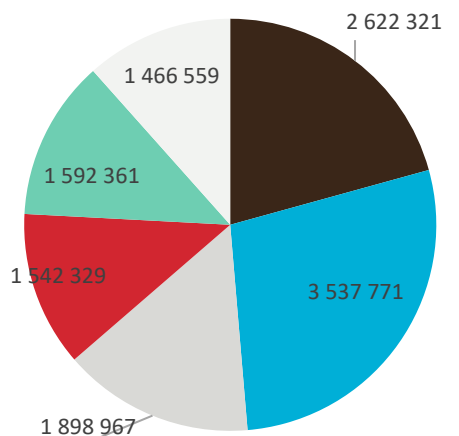
Se vedlegg 1-4 for ytterligere detaljer om tilsagn, miljøtema, tiltak og områder

Tabell 7: Tilsagn i 2023, fordelt på miljøtema/deltema og søknadstype

Miljøtema/deltema	Drift/ årlig tiltak	Engangs-/ investerings- tiltak	Regionale/ nasjonale felles tiltak	Totalsum
Landskapsskjøtsel	6 869 237	5 791 071	-	12 660 309
Biologisk mangfold	1 476 220	3 335 206	-	4 811 426
Kulturminner og kulturmiljø	77 295	10 118 425	-	10 195 720
Ferdse og friluftsliv	133 543	1 283 565	-	1 417 108
Planlegging, kartlegging og dokumentasjon	334 136	3 831 848	889 022	5 055 006
Andre næringsretta tiltak	607 629	5 500 416	-	6 108 045
Formidling	776 306	4 411 698	973 578	6 161 582
Totalsum	10 274 367	34 272 229	1 862 600	46 409 196

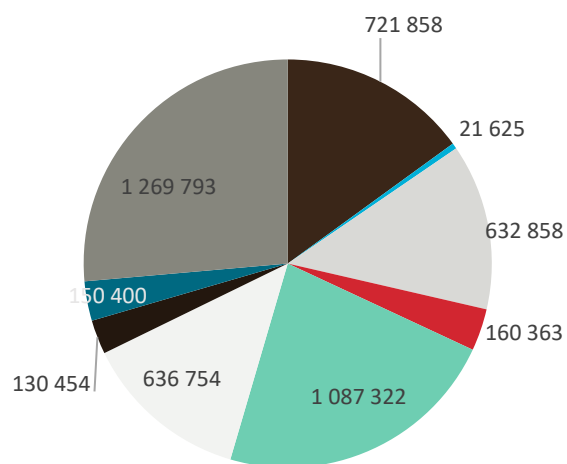

Figur 1: Tilsagn for 2023 fordelt på alle miljøtema/deltema, prosentvis fordeling

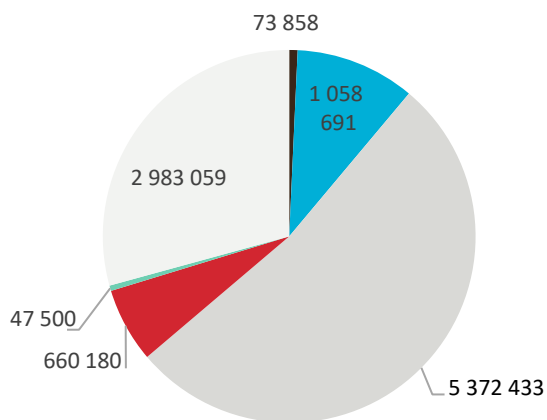
- Beiting av jordbrukslandskap i innmark
- Beiting av jordbrukslandskap i utmark
- Slått av jordbrukslandskap
- Gjerding
- Vegetasjonsrydding
- Andre tiltak landskapsskjøtsel

Figur 2: Tilsagn til landskapsskjøtsel 2023

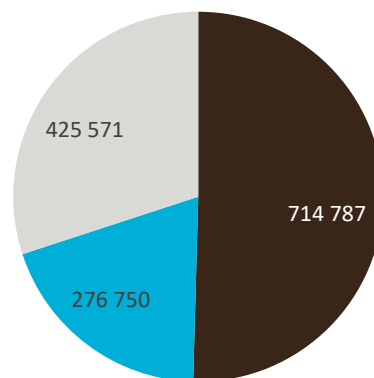
- Utvalgte naturtyper – slåttemark
- Utvalgte naturtyper – slåttemyr
- Utvalgt naturtype - kystlynghei
- Trua naturtyper
- Biologisk verdifulle arealer
- Fjerning av fremmede skadelige arter
- Tiltak for pollinerende insekter
- Trua arter
- Andre tiltak biologisk mangfold

Figur 3: Tilsagn til biologisk mangfold 2023

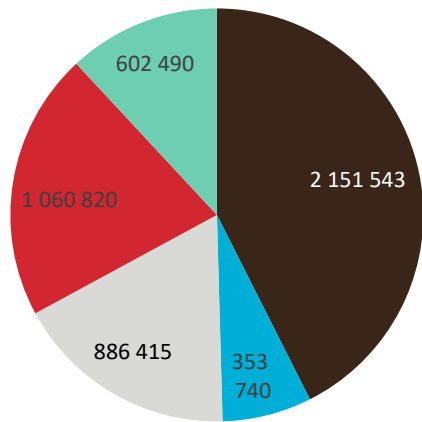
- Automatisk freda kulturminner
- Freda bygninger
- Verneverdige bygninger
- Steingjerder/skigarder ol.
- Rydningsrøyser
- Andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer

Figur 4: Tilsagn til kulturminner og kulturmiljø 2023

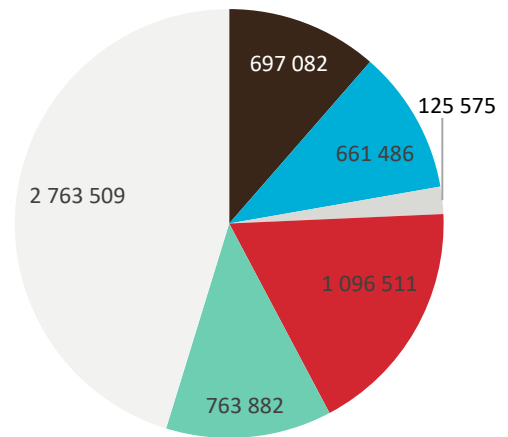
- Turstier- etablering og istandsetting
- Skilting av turstier
- Andre tiltak ferdsel og friluftsliv

Figur 5: Tilsagn til ferdsel og friluftsliv 2023

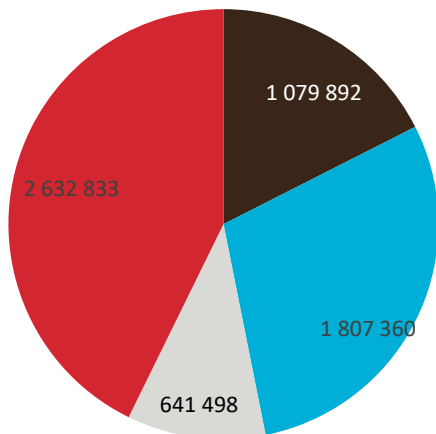
- Forvaltningsplaner
- Skjøtsels- og vedlikeholdsplaner
- Kartlegging og dokumentasjon
- Felles tiltak, prosessarbeid m.v.
- Andre tiltak planlegging

Figur 6: Tilsagn til planlegging, kartlegging og dokumentasjon 2023

- Næringsutvikling
- Drift av seter
- Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling m.v.
- Investering i driftsbygning
- Maskiner og utstyr m.v.
- Annet næringsretta tiltak

Figur 7: Tilsagn til andre næringsretta tiltak 2022

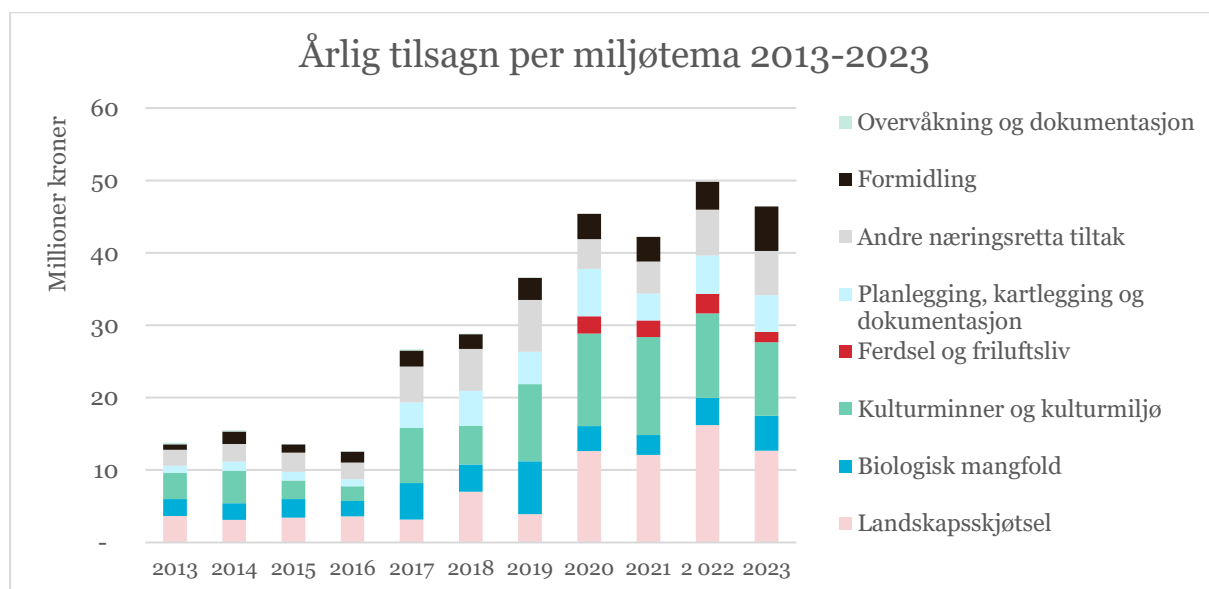

- Skilting/profilering
- Slåttedager/fagdager, samlinger, foredrag og kurs
- Brosjyrer/bøker/nettsider

Figur 8: Tilsagn til formidling 2023

Årlig tilsagn per miljøtema/deltema 2013-2023

Figuren under viser hvordan midlene er fordelt på de ulike miljøtemaene/deltemaene og tiltaksgruppene i perioden 2013 til 2023. Vi gjør oppmerksom på at tilsagnet er større enn den årlige rammen fordi inndratte midler og udisponerte midler fra årene før er benyttet.

Figur 9: Årlig tilsagn per miljøtema 2013-2023. NB: Ny type rapportering og kategorisering f.o.m. 2020.

Endring i både saksbehandlingssystem og kategorisering medfører at sammenstillingen for 2020-2023 ikke er direkte sammenlignbar med tidligere år. Det er også som vi har nevnt tidligere noen utfordringer med den skjønsmessige prosentfordelingen der et tiltak kan plasseres i flere kategorier.

Direktoratene ga fra og med 2021 tydelige føringer om at hvert område over tid på en balansert måte bør dekke opp behov knyttet til alle deltema omfattet av formålet med ordningen: ivaretagelse av landskap, biologisk mangfold og kulturmiljøer, og danne grunnlag for landbruksbasert næringsutvikling.

Ulike prioriteringer av miljøtema og tiltakskategorier fra år til år kan ha sammenheng med tilgang på andre midler og eventuell samfinansiering fra andre tilskuddsordninger i landbruks-, natur- og kulturmiljøforvaltningen, eksempelvis RMP, SMIL, trua naturtyper og Kulturminnefondet. Etter budsjettøkningen i 2017 ble det dessuten signalisert fra direktoratene at de forholdsvis romslige økonomiske rammene kunne benyttes til å ta unna kostnadskrevende tiltak, eksempelvis bygningstiltak på kulturmiljøside, inntil flere områder kom med i ordningen. Med en reduksjon av budsjettammen i 2023 er det med unntak for biologisk mangfold og formidling, en reduksjon av innvilget beløp innenfor alle temaene.

I forbindelse med utvidelse og innlemming av flere nye områder har det vært behov for å bruke midler på prosessarbeid, utarbeiding av nye planer for områdene og lignende. En

relativt stor sum går til planlegging, kartlegging og dokumentasjon. Forskriften gir klare føringer om at alle områder må ha forvaltningsplaner, og flere områder har de siste årene brukt midler for å oppdatere og ferdigstille sine planer.

Tabell 8: Årlig tilsagn per miljøtema 2017-2023. NB: Ny type rapportering og kategorisering f.o.m. 2020.

Tema	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Landskapsskjøtsel	7 027 747	3 937 937	12 634 843	12 084 809	16 194 960	12 660 309
Biologisk mangfold	3 732 736	7 295 237	3 452 799	2 769 568	3 776 588	4 811 426
Kulturminner og kulturmiljø	5 373 972	10 642 769	12 776 644	13 496 551	11 665 482	10 195 720
Ferdsel og friluftsliv	0	0	2 380 158	2 294 912	2 688 796	1 417 108
Planlegging, kartlegging og dokumentasjon	4 794 651	4 445 485	6 529 389	3 727 065	5 310 004	5 055 006
Andre næringsretta tiltak	5 803 190	7 157 858	4 116 748	4 431 678	6 314 710	6 108 045
Formidling	2 044 479	3 072 737	3 484 394	3 390 446	3 846 949	6 161 582
Overvåkning og dokumentasjon	65 000	5 000	0	0		
Sum tilsagn	28 841 775	36 557 023	45 374 975	42 195 029	49 797 488	46 409 196

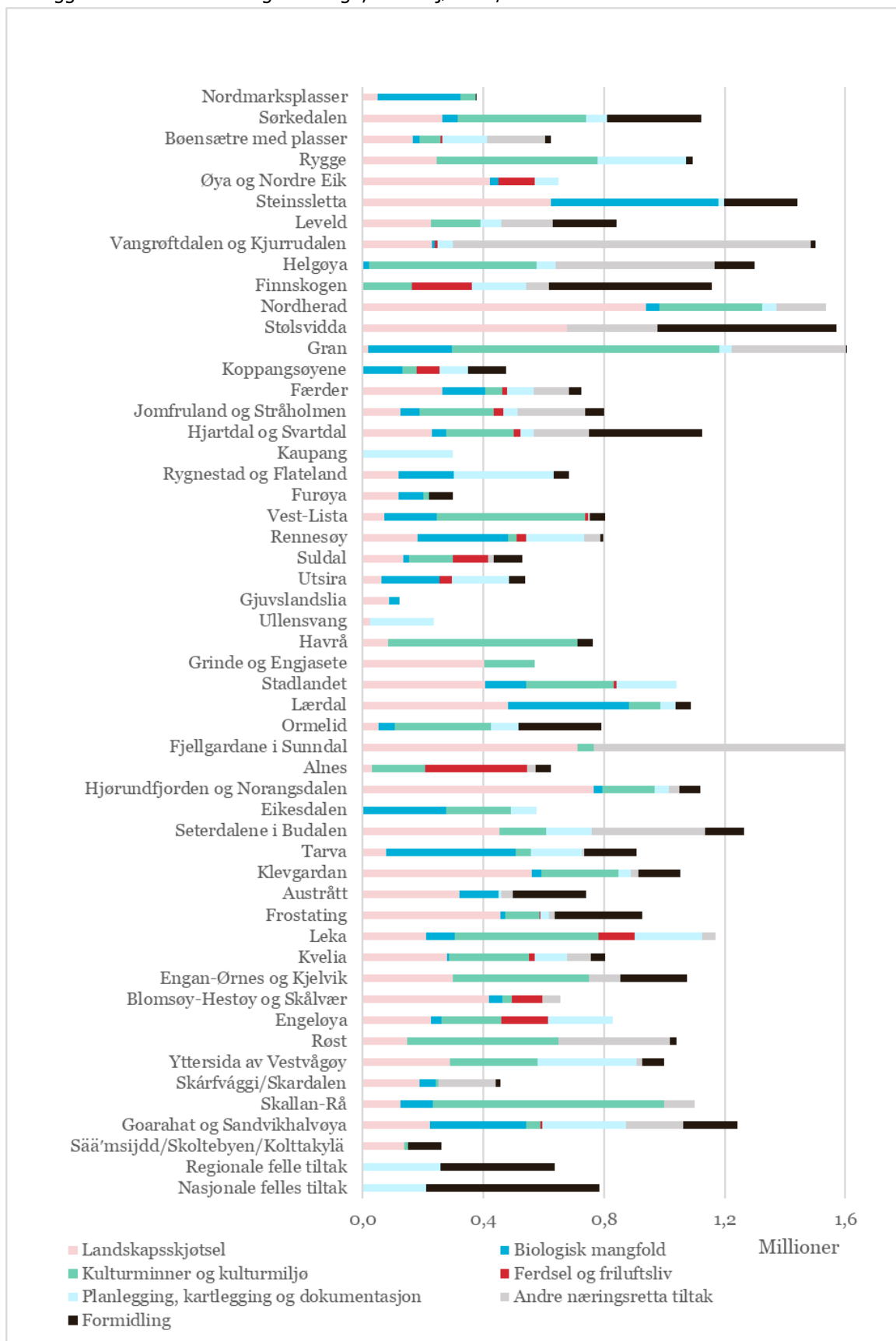
Etter hvert som forvaltningen får mer data og mer erfaring med bruk av rapporter fra systemet, vil dette muliggjøre analyser og vurderinger av om fordelingen mellom kategoriene er i tråd med planer for områdene og med formålet med ordningen⁷. Slike analyser vil kunne være kunnskapsgrunnlag for å revidere planer for områdene, bidra til gode strategiske valg og prioritering av tiltak. Dette kan også bidra til å gi en bedre veiledning til søkere om bruk av andre tilskuddsordninger i landbruks- og miljøforvaltningen.

⁷ Endringen i Agros i 2022 bl.a. med å innføre ulike søknadsskjema for de ulike søknadstypene for UKL har dessverre gjort det mer krevende å hente ut rapporter. Det er planlagt å forbedre dette, men arbeidet er utsatt.

Vedlegg 1: Tilsagn i 2023, miljøtema/deltema, tiltaksgruppe og søknadstyper, alle områder

Miljøtema/deltema	Tiltaksgruppe	Drift/ årlig tiltak	Engangs-/ investerings tiltak	Regionale/ nasjonale felles tiltak	Totalsum
Landskapsskjøtsel	1.1 Beiting av jordbrukslandskap i inn	1 811 013	811 308		2 622 321
	1.2 Beiting av jordbrukslandskap i ut	2 355 133	1 182 638		3 537 771
	1.3 Slått av jordbrukslandskap	1 727 856	171 111		1 898 967
	1.4 Gjerding	255 553	1 286 776		1 542 329
	1.5 Vegetasjonsrydding	454 466	1 137 895		1 592 361
	1.6 Andre tiltak landskapsskjøtsel	265 217	1 201 343		1 466 559
Landskapsskjøtsel Totalt		6 869 237	5 791 071	-	12 660 309
Biologisk mangfold	2.2 Utvalgte naturtyper – slåttemark	378 181	343 678		721 858
	2.3 Utvalgte naturtyper – slåttemyr	21 625			21 625
	2.4 Utvalgt naturtype - kystlynghei	442 060	190 798		632 858
	2.5 Trua naturtyper	47 563	112 800		160 363
	2.6 Biologisk verdifulle arealer	335 537	751 786		1 087 322
	2.7 Fjerning av fremmede skadelige g	133 942	502 812		636 754
	2.8 Tiltak for pollinerende insekter	55 214	75 240		130 454
	2.9 Trua arter		150 400		150 400
	2.10 Andre tiltak biologisk mangfold	62 100	1 207 693		1 269 793
	Biologisk mangfold Totalt		1 476 220	3 335 206	-
Kulturminner og kulturmiljø	3.1 Automatisk freda kulturminner	28 658	45 200		73 858
	3.2 Freda bygninger		1 058 691		1 058 691
	3.3 Verneverdige bygninger	33 092	5 339 341		5 372 433
	3.4 Steingjerder/skigarder ol.	15 546	644 634		660 180
	3.5 Rydningsrøyser		47 500		47 500
	3.6 Andre tiltak kulturminner og kulturmiljøer		2 983 059		2 983 059
Kulturminner og kulturmiljø Totalt		77 295	10 118 425	-	10 195 720
Ferdsel og friluftsliv	4.1 Turstier- etablering og istandsett	14 937	699 850		714 787
	4.2 Skilting av turstier		276 750		276 750
	4.3 Andre tiltak ferdsel og friluftsliv	118 606	306 965		425 571
Ferdsel og friluftsliv Totalt		133 543	1 283 565	-	1 417 108
Planlegging, kartlegging og dokumentasjon	5.1 Forvaltningsplaner	28 000	1 765 117	358 426	2 151 543
	5.2 Skjøtsels- og vedlikeholdsplaner		353 740		353 740
	5.3 Kartlegging og dokumentasjon	54 191	600 774	231 450	886 415
	5.4 Felles tiltak, prosessarbeid m.v.	191 666	570 008	299 146	1 060 820
	5.5 Andre tiltak planlegging	60 280	542 210		602 490
Planlegging, kartlegging og dokumentasjon Totalt		334 136	3 831 848	889 022	5 055 006
Andre næringsretta tiltak	6.1 Næringsutvikling		697 082		697 082
	6.2 Drift av seter	321 349	340 137		661 486
	6.3 Ryddeaksjoner, avfallsinnsamling	50 000	75 575		125 575
	6.4 Investering i driftsbygning	7 000	1 089 511		1 096 511
	6.5 Maskiner og utstyr m.v.	53 000	710 882		763 882
	6.6. Annet næringsretta tiltak	176 280	2 587 229		2 763 509
Andre næringsretta tiltak Totalt		607 629	5 500 416	-	6 108 045
Formidling	7.1 Skilting/profilering		1 029 892	50 000	1 079 892
	7.2 Slåttedager/fagdager, samlinger,	242 703	647 192	917 465	1 807 360
	7.3 Brosjyrer/bøker/nettsider	114 191	521 194	6 113	641 498
	7.4 Andre tiltak formidling	419 412	2 213 421		2 632 833
Formidling Totalt		776 306	4 411 698	973 578	6 161 582
Totalsum		10 274 367	34 272 229	1 862 600	46 409 196

Vedlegg 2 Områdenes tildeling av tilsagn, alle miljøtema/deltema i 2023

Vedlegg 3: Totalt tilsagn per område i 2020-2023

Fylke	Område navn	Tilsagn 2020	Tilsagn 2021	Tilsagn 2022	Tilsagn 2023
Oslo og Viken	Bøensætre med plasser	563 898	555 207	450 000	625 583
Oslo og Viken	Rygge	1 318 589	1 175 000	1 292 131	1 092 656
Oslo og Viken	Øya og Nordre Eik	856 021	660 073	742 393	649 603
Oslo og Viken	Nordmarksplasser	559 150	487 545	400 000	378 300
Oslo og Viken	Sørkedalen	1 280 150	864 983	752 770	1 121 820
Oslo og Viken	Steinssletta	1 705 644	586 138	1 366 559	1 439 695
Oslo og Viken	Leveld	1 141 496	1 161 190	964 550	840 275
Innlandet	Vangrøftdalen og Kjurr	1 993 500	1 369 779	1 521 400	1 499 611
Innlandet	Helgøya	1 070 885	1 095 000	1 274 640	1 300 000
Innlandet	Finnskogen	999 476	1 028 000	1 395 000	1 157 506
Innlandet	Nordherad	1 423 254	1 090 071	1 312 872	1 535 303
Innlandet	Stølsvidda	1 558 366	1 510 500	1 849 289	1 569 116
Innlandet	Gran	1 300 000	1 336 000	1 396 500	1 627 900
Innlandet	Koppangsøyene	-	-	300 000	476 650
Vestfold og Telemark	Færder	853 150	761 500	824 705	725 462
Vestfold og Telemark	Jomfruland og Stråhol	1 038 579	629 372	807 765	800 330
Vestfold og Telemark	Hjartdal og Svartdal	1 822 400	1 390 500	1 605 400	1 126 994
Vestfold og Telemark	Kaupang	-	-	-	300 000
Agder	Rygnestad og Flatelan	221 160	615 000	1 408 611	684 561
Agder	Furøya	521 012	589 700	629 640	300 000
Agder	Vest-Lista	961 912	1 024 350	1 628 437	803 668
Rogaland	Rennesøy	850 000	825 000	1 102 000	796 780
Rogaland	Suldal	850 000	894 000	600 000	531 000
Rogaland	Utsira	-	-	601 239	538 300
Vestland	Gjuvslandslia	370 650	231 927	862 772	124 229
Vestland	Ullensvang	500 000	414 500	198 300	237 482
Vestland	Havrå	1 006 485	709 495	674 850	763 808
Vestland	Grinde og Engjasete	501 032	516 033	920 458	571 695
Vestland	Stadlandet	644 330	827 714	907 596	1 041 082
Vestland	Lærdal	1 100 000	1 044 736	1 300 000	1 087 063
Vestland	Ormelid	440 000	450 000	449 504	790 954
Møre og Romsdal	Fjellgardane i Sunnda	1 302 253	1 189 557	1 392 305	1 599 801
Møre og Romsdal	Alnes	549 993	860 140	900 212	624 412
Møre og Romsdal	Hjørundfjorden og Nor	975 250	938 830	1 243 408	1 120 581
Møre og Romsdal	Eikesdalen	-	-	276 900	577 550

Forts. neste side

Totalt tilsagn per område i 2020-2023, forts.

Fylke	Område navn	Tilsagn 2020	Tilsagn 2021	Tilsagn 2022	Tilsagn 2023
Trøndelag	Seterdalene i Budalen	880 600	755 048	919 464	1 263 756
Trøndelag	Tarva	764 738	780 713	728 677	908 300
Trøndelag	Klevgardan	985 776	1 100 000	1 077 000	1 053 085
Trøndelag	Austrått	887 352	844 268	976 397	741 757
Trøndelag	Frostating	807 500	808 350	1 110 430	926 060
Trøndelag	Leka	1 333 604	862 661	1 125 111	1 168 687
Trøndelag	Kvelia	1 000 696	750 077	916 797	804 807
Nordland	Engan-Ørnes og Kjelvik	984 000	1 362 644	829 946	1 076 520
Nordland	Blomsøy-Hestøy og Skålvær	467 400	1 301 000	810 000	655 930
Nordland	Engeløya	1 134 100	1 291 096	1 242 914	828 450
Nordland	Røst	749 725	921 944	1 137 926	1 039 350
Nordland	Yttersida av Vestvågøy	-	-	-	999 860
Troms og Finn	Skårfvåggi/Skardalen	854 050	1 187 491	1 311 973	458 370
Troms og Finn	Skallan-Rå	1 041 483	1 066 750	1 143 069	1 100 000
Troms og Finn	Goarahat og Sandvikhalvøya	1 082 411	1 191 266	1 372 635	1 241 220
Troms og Finn	Sää'msijdd/Skoltebyen/Kolttak	140 000	60 000	393 267	262 000
Statforvalterne	Regionale felles tiltak	972 920	679 881	779 676	637 161
Landbruksdire	Nasjonale felles tiltak	1 009 985	400 000	570 000	784 113
Totalsum	Totalsum	45 374 975	42 195 029	49 797 488	46 409 196

Vedlegg 4: Antall mottatte søknader per kommune i 2023

Kommune	Navn på UKL- område	Alle mottatte søknader 2023
Oslo	Nordmarksplasser og Sørkedalen (to områder)	30
Aremark	Bøensætre med plasser	8
Moss	Rygge	10
Nannestad	Øya og Nordre Eik	18
Ringerike	Steinssletta	25
Ål	Leveld	22
Gran	Gran	17
Os	Vangrøftdalen og Kjurrudalen	43
Ringsaker	Helgøya	7
Stor-Elvdal	Koppangøyene	4
Vestre Slidre	Stølsvidda	19
Vågå	Nordherad	55
Våler	Finnskogen	23
Færder	Færder	30
Hjartdal	Hjartdal og Svartdal	25
Kragerø	Jomfruland og Stråholmen	13
Larvik	Kaupang	2
Farsund	Vest-Lista	18
Tvedestrand	Furøya	3
Valle	Rygnestad og Flateland	9
Stavanger	Rennesøy	22
Suldal	Suldal	31
Utsira	Utsira	10
Kvinnherad	Gjuvslandslia	5
Luster	Ormelid	3
Lærdal	Lærdal	23
Osterøy	Havrå	10
Sogndal	Grinde og Engjasete	9
Stad	Stadlandet	16
Ullensvang	Ullensvang	1
Giske	Alnes	15
Molde	Eikesdalen	30
Sunndal	Fjellgardane i Sunndal	24
Ørsta	Hjørundfjorden og Norangsdalen	62

Forts. neste side

Antall mottatte søknader per kommune i 2023, forts.

Kommune	Navn på UKL- område	Alle mottatte søknader 2023
Frosta	Frostating	11
Leka	Leka	16
Lierne	Kvelia	21
Midtre Gauldal	Seterdalene i Budalen	63
Oppdal	Klevgardan	23
Ørland	Tarva og Austrått (to områder)	25
Alstahaug	Blomsøy-Hestøy og Skålvær	17
Røst	Røst	10
Steigen	Engeløya	22
Sørfold	Engan-Ørnes og Kjelvik	7
Vestvågøy	Yttersida av Vestvågøy	18
Kvæfjord	Skallan-Rå	11
Kåfjord	Skårfvåggi/Skardalen	14
Porsanger	Goarahat og Sandvikhalvøya	42
Sør-Varanger	Sää'msijdd/Skoltebyen/Kolttakylä	3
Statsforvalterne	Regionale felles tiltak	11
Landbruksdirektoratet	Nasjonale felles tiltak	4
Totalsum		960